

РЕЦЕНЗИЈА РУКОПИСА

“100 ГОДИНА МОДЕРНЕ АРХИТЕКТУРЕ У СВЕТУ”

Аутори рукописа су Гордана Дулић, дипл.инж.арх. и Јелена Несторовић Продановић, дипл. инж.арх.

Рукопис укупно има 312 страна које садрже текст са 219 приложених фотографија и цртежа, које допуњују текст и представљају његов неопходни саставни део. Сваки описан архитектонски објекат приказан је на фотографији или цртежу.

Садржај рукописа је јасан, богато илустрован текст о архитектури широм света, која је настала у периоду од стотинак година - од првих деценија XX века до данашњих дана. Приказани су различити трендови и правци развоја архитектуре са фокусом на анализи изведенih објеката или пројеката изабраних архитеката стваралаца модерне архитектуре.

У уводном делу поменути су авангардни покрети вођени од људи нових стваралачких схватања, који су се изборили за принципе који су били значајни подстицаји модерне архитектуре.

У поглављу “Значајни архитекти модерне архитектуре прве половине XX века” анализирана су архитектонска остварења Гропиуса, Мис ван дер Роа, Рајта, Нојтре, Ле Корбизије, Нервија и Алта. Иновативни покрети у архитектури донели су велике промене стварањем модернизма -Интернационалног стила, архитектуре која је желела да превазиђе своје време и простор и да створи нова општа правила у планирању градова и пројектовању нових објеката.

У поглављу “Значајни архитекти модерне архитектуре друге половине XX века”, поред општих карактеристика и промена које су пратиле архитектонско стваралаштво тог периода, анализиран је рад Нимајера, Саринера, Утзона, Кана, Танге, Мејера и Досија.

У поглављу “Нове форме у архитектури (хај тек архитектура, постмодернизам, деконструктивизам) обрађено је архитектонско стваралаштво настало од седамдесетих година XX века, у време кад је Интернационални стил почeo озбиљно да се оспорава. Архитекте вођене новим уверењима и теоријама граде другојачије зграде. Хај тек архитектура приказана је кроз рад Роџерса, Фостера и Пиана. Архитектура постмодернизма је анализирана приказом архитектуром Вентурија, Џонсона, Грејвса, Стерлинга, и Боте. Да би срушили правила и перфекности модернизма деконструктивисти уносе у своју архитектуру необичне ефекте стварајући делимично растављене, делимично изражайне зграде, разбијених функција и облика на њихове саставне делове. Деконструктивистичка архитектура приказана је кроз рад Цумија, Ајзенмана, Хадидове, Герија и Либескинда.

Минимализам, као трајни прихваћени естетски израз у овом рукопису приказан је кроз рад Анда, Цумтора, Сејиме и Нисизаве.

Због драматичне промене климе, угрожености глобалног окружења, прекомерне потрошње природних ресурса, превеликог загађења ваздуха, човечанство је почело да брине о Планети на којој живи. Зато је врло важно што су аутори овог рукописа посветили пажњу еколошкој архитектури анализирајући изведене објекте и пројекте Боерија, Калбоа, Нувела.

Описани су и фантастични скулптурални објекти мостова и зграда Сантиага Калатраве.

Рукопис представља јасан приказ различитих трендова и промена у схваташњу архитектуре и представља најразличитија архитектонска остварења настала у временском периоду од око 100 година. У рукопису су укратко описаны и друштвени утицаји који су условили промене у стварању архитектуре која је данас толико разноврсна и инспиративна.

Дакле, рукопис “100 година модерне архитектуре у свету” пружа широки приказ архитектуре изабраног периода и упућује на јасан став аутора о свим у тексту изнетим чињеницама, које су засноване на анализи бројних архитектонских дела која су изграђена у анализираном периоду. Широким истраживањима, консултовањем бројне литературе (наведено на крају рукописа) и кроз велико лично искуство, аутори су успели да дају општу слику архитектонског стваралаштва у поседњих 100 година. Рукопис је методички прилагођен материји коју обрађује, што ће свакако допринети да га прихвате сви они који воле архитектуру и које интересује савремена уметност и савремена култура. У језичком смислу садржај рукописа написан је јасно и прегледно. Прегледности рукописа доприносе и бројне фотографије које се налазе у тексту.

На основу свега изнетог препоручујем овај рукопис за штампу и сматрам да ће бити добро прихваћен од свих који воле савремену архитектуру, који желе да је боље упознају и који су на својим путовањима имали прилике да јој се диве или буду изненађени њеним другојачијим авангардним изгледом.

Дипл.инг.арх. Зорица Ранчић
директор Архитектонске техничке школе у Београду

РЕЦЕНЗИЈА РУКОПИСА

„100 ГОДИНА МОДЕРНЕ АРХИТЕКТУРЕ У СВЕТУ“

аутора Гордане Дулић и Јелене Несторовић Продановић

Обим рукописа је 205 ауторских страна текста (369 500 карактера са белинама) и обогаћен је мноштвом фотографија. Рукопис је организован у десет поглавља (Предговор; Значајни архитекти модерне архитектуре прве половине XX века; Значајни архитекти модерне архитектуре друге половине XX века; Нове форме у архитектури: Хај тек архитектура, Постмодернизам, Деконструктивизам, Минимализам, Еколошка архитектура, Скулптурална архитектура; Закључак).

Напомињући да се појам модерне архитектуре не може дефинисати стилски уједначеним и препознатљивим архитектонским правцем, онако како се препознају и категоришу ранија архитектонска решења, ауторке дају хронолошки преглед различитих нових покрета у архитектури у последњих стотину година. Период који је рукописом обрађен обухвата остварења настала од првих деценија XX века до првих деценија XXI века.

Свако поглавље почиње уводним текстом у коме се, кроз анализу појаве, развоја и нестајања дефинишу заједничке карактеристике покрета, историјски и друштвени услови у којима се он развија, теоријске поставке, стремљења, циљеви и методе реализације. Свако поглавље садржи анализу стваралаштва кључних архитеката представника покрета, водећих личности модерне архитектуре из целог света. Уз биографске податке сваког од аутора обрађен је његов ауторски развој, основне поставке стила и аутентичног приступа архитектонским решењима, уз илустрације карактеристичних и значајних објеката. Илустрацијама објеката материјализују се описане ауторске архитектонске концепције и решења и тиме се приближавају читаоцу, допуштајући да читалац објектима дода сопствени доживљај. Упућивањем на допунски дигитални садржај ауторке дају додатну димензију рукопису, инспиришући читаоца на даље истраживање и продубљивање неких сегмената рукописа.

Ауторке су архитекте, чије образовање, богато радно искуство, широка стручна интересовања и деценијски истраживачки рад на овом рукопису обезбеђују компетентност садржаја.

Мада је писан стручним језиком рукопис је питак и јасан и лако препознајемо дугогодишње ауторско искуство. Наиме, ауторка Гордана Дулић је више деценија аутор уџбеника, са развијеним осећајем за презентовање материје прецизним и разумљивим стилом. Такав језички израз не умањује стручност и компетентност садржаја, него га приближава просечном читаоцу, подједнако као и оном чији је ужа област интересовања архитектура.

Препоручујем овај рукопис за објављивање, сигурна да ће својом интересантном и веома актуелном темом привући велики број читалаца, посебно у садашње време, када многа архитектонска решења померају границе и изазивају пажњу целог света.

Маја Биченко
Маја Биченко

уредник за грађевинарство и
геодезију у Заводу за уџбенике